

Nr 245.

Av herr **Röing**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om statsbidrag till åtgärder för underlättande av ungdomens yrkesval m. m.

Under femte huvudtiteln punkt 7 föreslår Kungl. Maj:t, »att till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. måtte anvisas i huvudsaklig överensstämmelse med av vederbörande departementschef förordade grunder för budgetåret 1928 ett extra förslagsanslag av kr. 240,000».

Departementschefen anför härvid, att »med hänsyn ej minst till den rådande ungdomsarbetslösheten, vilken ur olika synpunkter är ägnad att ingiva allvarliga betänkligheter, torde åtgärder till underlättande av yrkesval samt till ernående av en rationell arbetsförmedling och arbetsanvisning för de unga för närvarande vara av behovet starkt påkallade».

Departementschefen ansluter sig härvid till av socialstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1927 framförda synpunkter på ifrågasvarande spörsmål, vilka synpunkter förut framförts i av kommerskollegium, socialstyrelsen och skolöverstyrelsen den 10 mars 1927 gemensamt avgivet »utlåtande i lärlingsfrågan m. m.» I sistnämnda utlåtande säges: »För nu föreliggande ändamål synes det nu kunna vara tillfyllest, om gällande grunder för statsbidrag till den offentliga arbetsförmedlingen ändrades så, att dylikt bidrag finge utgå till bestridande av kostnader för specialanordningar av förevarande slag vid arbetsförmedlingsanstalterna — — —».

Socialstyrelsen hemställer därför i sin skrivelse den 13 december 1927, att Kungl. Maj:t måtte ingå till riksdagen med begäran, att av extra förslagsanslaget å kr. 240,000 någon del måtte få användas till specialanordningar, som av den lokala arbetsförmedlingen efter samråd med socialstyrelsen vidtagas på detta område.

Kungl. Maj:t har på grund av denna socialstyrelsens hemställan föreslagit, att av ovannämnda 240,000 kr. för budgetåret 1928—1929 intill 10,000 kr. måtte få användas för ifrågasvarande specialanordningars anordnande. Ett bifall till detta Kungl. Maj:ts förslag synes ovillkorligen få till följd att åtgärder till underlättande av yrkesval samt till ernående av en rationell arbetsförmedling och arbetsanvisning för de unga fastläsas vid den offentliga arbetsförmedlingen.

I en till ovannämnda gemensamma utlåtande i lärlingsfrågan från kommerskollegium, socialstyrelsen och skolöverstyrelsen såsom bilaga fogad

P. M. rörande arbetsförmedlingen och ungdomen, upprättad inom socialstyrelsen, heter det (sid. 23): »Förklarligt nog har behovet av särskilda åtgärder i förevarande syfte i första hand gjort sig gällande i större orter med en mera omfattande och specialiserad arbetsmarknad — — — huvudsakligen i våra tre största städer». Redogörelse för de anordningar, som därstädes vidtagits, lämnas i utlåtandet (sid. 18 f.).

Det torde sålunda vara på erfarenheterna från Stockholm, Göteborg och Malmö, som socialstyrelsen bygger sitt förslag, i vad det gäller erfarenheter hämtade från verksamhet i här avsedda syfte inom vårt eget land.

I *Stockholm* har från och med år 1923 årligen av stadsfullmäktige å folkskoleledirektionens stat beviljats ett anslag av kr. 5,000 till »försöksåtgärder med yrkesvalsrådgivning» bland ungdomen inom folkskolans högre klasser och fortsättningsskolan. Dessa åtgärder ha vidtagits inom folkskolorna, men samarbete har i viss utsträckning anordnats med den inom den offentliga arbetsförmedlingen upprättade »ungdomsförmedlingen». Tyngdpunkten av här ifrågavarande arbete torde dock icke kunna sägas ha varit förlagd till den offentliga arbetsförmedlingen. De anordningar, som i *Malmö* vidtagits, torde icke heller ha haft sin tyngdpunkt förlagd till den offentliga arbetsförmedlingen.

I fråga om *Göteborg* säges å sid. 19 i ovannämnda utlåtande: »Ett lika tydligt behov av åtgärder för omhändertagande av ungdomen vid utträdet på arbetsmarknaden har konstaterats i Göteborg, där under ett tjugotal år anordningar av skilda slag blivit vidtagna, utan att man dock hittills synes hava nått fram till en lämplig arbetsform. Anledningen härtill torde vara att söka i det förhållandet, att skolan och arbetsförmedlingen icke enats om enhetliga åtgärder utan — efter vissa försök till samarbete — numera gått var sin väg. — — — Efter förnyat försök till samarbete år 1924 har arbetsförmedlingen och skolorna sökt på var sin linje lösa hithörande frågor.»

Med kännedom om hur i verkligheten i Göteborg arbetet med att förmedla anställning åt såväl eleverna i högre folkskolorna som lärjungarna i fortsättningsskolorna från respektive skolors sida bedrives, kan man icke undgå att ställa sig något frågande inför det uttryck i ovan anförda yttrande, vari det säges, att man icke nått fram till en lämplig arbetsform i här berörda verksamhet i Göteborg. Resultatet av denna verksamhet är dock att i mycket stor utsträckning lärjungarna erhålla anställning och att arbetsgivarna i mycket stor utsträckning vända sig till respektive skolors föreståndare vid behov av arbetskraft. Med hänsyn till arbetsresultatet synes näppeligen finnas anledning underkänna den arbetsform som så småningom utbildats i Göteborg. Så vitt jag har mig bekant torde icke de i Stockholm från folkskoleledirektionens sida under de senare åren vidtagna försöksåtgärderna med yrkesvalsrådgivning ej heller vad som i Malmö från skolans sida utförts för arbetsförmedling åt ungdom kunna anses vara av ringa betydelse och värde.

Ett bifall till här föreliggande förslag från Kungl. Maj:t torde ovillkorligen medföra, att ingen av de här omnämnda tre kommunerna för sin verksamhet för yrkesvalsrådgivning och arbetsförmedling åt ungdom skulle kunna erhålla statsbidrag för en fortsatt utveckling av sin verksamhet efter hittills följda riktlinjer, i den mån verksamheten icke förlägges till den offentliga arbetsförmedlingen.

Jag får därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att av extra förslagsanslaget till den offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. ett belopp av intill 10,000 kr. måtte beviljas att utgå såsom statsbidrag till kommun, som vidtager särskilda åtgärder till främjande av ordnad vägledning vid ungdomens yrkesval och till en rationell arbetsförmedling bland ungdomen, *oberoende av till vilken kommunal myndighet denna verksamhet huvudsakligen anknytes.*

Stockholm den 21 januari 1928.

Erik Röing.
